

Οι Οικουμενικές Σύνοδοι : η κοινωνία, η έκφραση και η αλήθεια της Εκκλησίας

Στη ζωή της Εκκλησίας μας, ο συνοδικός θεσμός είναι εξαιρετικά θεμελιώδης, καθώς έτσι φανερώνεται σαφέστατα ο χαρακτήρας της ως κοινωνίας. Είναι η συγκέντρωση των επισκόπων της Εκκλησίας προς εξέταση και ρύθμιση γενικών εκκλησιαστικών ζητημάτων. Με τη συνοδική μέθοδο, ευθύς εξ αρχής, λύνονται όλα τα ανακύπτοντα ζητήματα, με τη μνήμη της υποσχέσεως του Κυρίου προς τους μαθητές Του: «Ού γαρ εισί δύο ή τρεις συνηγμένοι εις το εμόν όνομα, εκεί ειμί εν μέσω αυτών» (Ματθ. ιη,20). Πρότυπο κάθε συνοδικής σύναξης απετέλεσε η αποστολική σύνοδος, η συγκληθείσα στα Ιεροσόλυμα το 48 μ.Χ., για να επιλύσει το θέμα της παραδοχής των εθνικών που μεταστρέφονταν στον χριστιανισμό. Έχοντας συνείδηση της θείας συμπαραστάσεως, τα μέλη της συνόδου εκείνης διεκήρυξαν με τόλμη: «Έδοξε γαρ τω Πνεύματι τω αγίω και ημίν» (Πράξ. ιε, 28). Τοπικές και επαρχιακές σύνοδοι συγκαλούνται όχι μόνο για τη συζήτηση και την επίλυση των αναφυομένων προβλημάτων σε επαρχιακή κλίμακα, αλλά και για την εκλογή και χειροτονία νέων επισκόπων, για την επίλυση διενέξεων, για τον έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων στους πρεσβυτέρους και τους επισκόπους κ.ά. Οι Οικουμενικές Σύνοδοι ήταν μεγάλες συνελεύσεις των επισκόπων της χριστιανικής οικουμένης, προς κοινή συνδιάσκεψη και απόφαση επί σημαντικών δογματικών, θεολογικών και άλλων εκκλησιαστικών ζητημάτων που αναφέρονταν σε όλη την Εκκλησία, από την οποία αναγνωρίζονταν και γίνονταν δεκτές οι αποφάσεις που λαμβάνονταν σε αυτές. Οι Οικουμενικές Σύνοδοι έγιναν το όργανο της επίσημης διατύπωσης και διακήρυξης της διδασκαλίας της Εκκλησίας, της κοινής πίστης και παράδοσης που οφείλουν να ακολουθούν όλες οι κατά τόπους εκκλησιαστικές κοινότητες. Αποτελούν την ύψιστη αυθεντία της Εκκλησίας του Χριστού. Ταυτόχρονα οι Οικουμενικές Σύνοδοι καταδίκασαν τις διάφορες αιρέσεις, που παρουσιάστηκαν και απείλησαν την ενότητα της Εκκλησίας.

Η Α' Οικουμενική Σύνοδος συνεκλήθη στη Νίκαια της Βιθυνίας το έτος 325, επί αυτοκρατορίας Μεγάλου Κωνσταντίνου. Πήραν μέρος 318 Πατέρες, εκ των οποίων και οι Άγιος Αθανάσιος, Άγιος Σπυρίδωνας και Άγιος Νικόλαος. Η Σύνοδος διατύπωσε την ορθόδοξη δογματική διδασκαλία περί του δευτέρου προσώπου της Αγίας Τριάδος, του Ιησού Χριστού. Γι' αυτό και καταδίκασε την αίρεση του Αρείου, ο οποίος ηρνείτο τη θεότητα του Χριστού. Η Σύνοδος χρησιμοποίησε τον όρο «ομοούσιος», για να διατρανώσει πως ο Υιός είναι της αυτής ουσίας με τον Πατέρα, κατά φύσιν Θεός και φύσει μέτοχος της θείας ουσίας. Καρπός της Συνόδου και η διατύπωση των 7 πρώτων άρθρων του «Συμβόλου της Πίστεως». Η Σύνοδος απεφάσισε ακόμη τον εορτασμό του Πάσχα την πρώτη Κυριακή μετά την πρώτη πανσέληνο της εαρινής ισημερίας και αρνήθηκε την υποχρεωτική αγαμία όλου του κλήρου.

Η Β' Οικουμενική Σύνοδος έγινε στην Κωνσταντινούπολη το έτος 381 επί αυτοκρατορίας Μεγάλου Θεοδοσίου. Πήραν μέρος 150 Πατέρες, μεταξύ των οποίων και ο Άγιος Μελέτιος Αντιοχείας, ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νεκτάριος, ενώ ιδιαίτερα διακρίθηκε ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης. Η Σύνοδος συνέχισε και συμπλήρωσε τις αποφάσεις της Α'

Οικουμενικής Συνόδου και καταδίκασε τις κακοδοξίες του Μακεδόνιου και των πνευματομάχων (οι οποίοι αμφισβητούσαν τη θεότητα του Αγίου Πνεύματος, του τρίτου προσώπου της Αγίας Τριάδος), καθώς και του Απολιναρίου (υπερτόνιζε το θείο στοιχείο στον Χριστό, αποκλείοντας την ύπαρξη ανθρώπινης ψυχής κατά την ενανθρώπιση Του). Επίσης συνέταξε και τα υπόλοιπα άρθρα του «Συμβόλου της Πίστεως», το οποίο ονομάζεται και «Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως», εκ των πόλεων των δύο Οικουμενικών Συνόδων κατά τις οποίες συνεγράφη.

Η Γ' Οικουμενική Σύνοδος έγινε στην Έφεσο το έτος 431 επί αυτοκρατορίας Θεοδοσίου Β'. Πήραν μέρος 200 Πατέρες μεταξύ των οποίων και ο Κύριλλος Αλεξανδρείας, ενώ ιδιαίτερα διακρίθηκε ο Ιωάννης Αντιοχείας. Σε αυτήν καταδικάσθηκε ο Νεστόριος, ο οποίος ισχυριζόταν πως η Παναγία γέννησε τον Χριστό μόνον ως άνθρωπο, διότι «πώς μπορεί άνθρωπος να γεννήσει τον Θεό;», γι' αυτό και την αποκαλούσε «χριστοτόκο». Η Σύνοδος, επικυρώνοντας τις απόψεις του Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας ωνόμασε την Παρθένο Μαρία «Θεοτόκο». Η Εκκλησία επέμεινε στην πλήρη και ασύγχυτη εν Χριστώ ένωση Θεού και ανθρώπου τόσο, ώστε να ονομάση τη Μητέρα του Ιησού όχι απλώς «χριστοτόκο», όπως ήθελε ο Νεστόριος, αλλά αληθινά και πραγματικά «Θεοτόκο». Κι αυτό γιατί αν πράγματι δεν ενώθηκε πλήρως ο Θεός με τον άνθρωπο, πώς είναι δυνατόν να τον σώση;

Η Δ' Οικουμενική Σύνοδος έγινε στη Χαλκηδόνα το έτος 451 επί αυτοκρατορίας Μαρκιανού. Πήραν μέρος 630 Πατέρες και καταδικάσθηκε η αίρεση του μονοφυσιτισμού υπό τον αιρεσιάρχη Ευτυχή. Η Σύνοδος συνέταξε το περίφημο «δόγμα της Χαλκηδόνας», δηλ. διατύπωσε ορθοδόξως το χριστολογικό δόγμα, κηρύσσοντας ότι οι δύο φύσεις του Χριστού (θεία και ανθρώπινη) ενώθηκαν ασυγχύτως και αδιαιρέτως στο ένα πρόσωπο (υπόσταση) του Θεού Λόγου.

Η Ε' Οικουμενική Σύνοδος έγινε στην Κωνσταντινούπολη το έτος 553 επί αυτοκρατορίας Ιουστινιανού Α'. Πήραν μέρος 165 Πατέρες και καταδικάσθηκαν κάποιες θέσεις (τρία κεφάλαια) του Ωριγένη και ο Μονοφυσιτισμός.

Η ΣΤ' Οικουμενική σύνοδος έγινε στην Κωνσταντινούπολη το έτος 681 επί αυτοκρατορίας Κωνσταντίνου Δ' του Πωγωνάτου. Πήραν μέρος 150 Πατέρες μεταξύ των οποίων και ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής. Η Σύνοδος καταδίκασε τον Μονοθελητισμό και τον Μονοενεργητισμό και εξέδωσε την ορθόδοξη διδασκαλία περί των δύο θελήσεων και των δύο ενεργειών του Χριστού, με βάση κυρίως τη χριστολογία του αγίου Μαξίμου του Ομολογητού. Ονομάστηκε επίσης η «εν Τρούλλω» επειδή οι εργασίες της πραγματοποιήθηκαν σε αίθουσα των βασιλικών ανακτόρων, η οποία είχε τρούλο.

Την **Πενθέκτη σύνοδο** συνεκάλεσε το 691-2 στην Κωνσταντινούπολη ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός Β' και πήραν μέρος σε αυτήν 211 Πατέρες. Πρόεδρός της ήταν ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Παύλος Γ'. Ονομάστηκε έτσι επειδή το κύριο έργο της ήταν ότι συμπλήρωσε τις αποφάσεις των δύο προηγούμενων συνόδων, της πέμπτης και της έκτης. Εξέδωσε μόνο κανόνες.

Η **Ζ' Οικουμενική σύνοδος**, Β' Εν Τρούλλω, έγινε στην Νίκαια της Βιθυνίας το έτος 787 επί αυτοκρατορίας Κωνσταντίνου Στ' και Ειρήνης της Αθηναίας. Πήραν μέρος 367 Πατέρες και κύριο μέλημα της ήταν η καταδίκη των Εικονομάχων. Η Σύνοδος εξέδωσε δογματικό όρο στον οποίο εκθέτει την ορθόδοξη διδασκαλία γύρω από τις άγιες εικόνες, επί τη βάσει της διδασκαλίας του αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού.

Πηγή: <http://www.faneromenihol.gr>